

O osvojení rozhoduje výlučně soud. Jeho rozhodnutí je konstitutivní povahy. Vlastní řízení může být zahájeno až poté, co rozhodnutí soudu v incidenčním řízení nebude právní moci. Tento pravomocný rozsudek totiž určí, zda je třeba souhlasu rodičů k osvojení. V případě, že soud v incidenčním řízení zjistí, že souhlasu rodičů osvojovaného dítěte s osvojením není třeba nebudou již účastníky vlastního řízení o osvojení. V opačném případě jsou účastníky řízení spolu s osvojovaným dítětem, popř. poručníkem, osvojitelem a manželem osvojitele. Osvojovanému dítěti je v řízení o osvojení třeba vždy ustanovit kolizního opatrovníka. Biologičtí rodiče nejsou účastníky řízení dále tehdy, jestliže jsou zbaveni rodičovské zodpovědnosti, nebo jestliže byli zbaveni způsobilosti k právním úkonům, popř. byli v této způsobilosti omezeni, anebo dali souhlas k osvojení předem bez vztahu k určitým osvojitelů podle § 68a ZOR. V těchto případech dává přivolení k osvojení opatrovník ustanovený podle § 68 odst. 2 ZOR. Dítěti pak je zpravidla přidělen opatrovník jediný, jemuž soud vymezí rozsah jeho práv a povinností. V řízení dítě jednak zastupuje a jednak je oprávněn dát přivolení k osvojení. (R 2/88 Rodiče osvojovaného dítěte v případech, v nichž není třeba k osvojení jejich souhlasu, ačkoli jsou zákonnými zástupci osvojovaného dítěte, nejsou účastníky řízení o osvojení. Nemohou nezletilé dítě zastupovat. V těchto případech je třeba dítěti ustanovit opatrovníka ve smyslu § 68 odst. 2 a § 83 odst. 1 ZOR)